

TO IN BUSINESS
ΤΑΞΙΔΕΨΕ
ΣΤΟ ΙΣΡΑΗΛ

Η...ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ 90% ΣΤΟ 75% ΤΟΥ ΑΕΠ - ΜΕ ΣΤΑΘΕΡΟΥΣ ΕΤΗΣΙΟΥΣ ΡΥΘΜΟΥΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ 3% ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑ - ΚΑΙ ΕΧΟΝΤΑΣ ΩΣ ΣΤΟΧΟ ΝΑ «ΠΙΑΣΕΙ» ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ, ΧΩΡΙΣ ΚΑΝ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΕ, ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΖΕΙ ΤΟΥΣ «ΦΙΛΟΥΣ» ΚΑΙ ΑΓΧΩΝΕΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΕ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ «ΕΧΘΟΥΣ» ΤΟΥ. ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΩΡΑ ΔΑΠΑΝΑ ΚΑΠΟΥ \$20 ΔΙΣ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΓΙΑ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΘΩΡΑΚΙΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ \$11 ΔΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΣΤΟΥΡΗΣ

Η οικονομία της Κύπρου βρίσκεται στη χειρότερη φάση της σύγχρονης ιστορίας της, εάν εξαιρέσει κανείς το 1974 και το τι ακολούθησε, με τη δαμόκλειο σπάθη του χρέους και των ελλειμμάτων να επικρέμαται και τις τολμηρές διαρθρωτικές αλλαγές να μένουν μονίμως ανέγγιχτες. Την ίδια ώρα η αγορά ασθμαίνει, η κοινωνία ταλανίζεται από την ανεργία και ένα εκ των πιο καταρτισμένων ακαδημαϊκά ανθρώπινο δυναμικό στην Ευρώπη περιορίζεται στη διαδρομή σπίτι - γραφείο ανεργίας, γραφείο ανεργίας - σπίτι.

Την ίδια ώρα - σε απόσταση μόλις 350 χιλιομέτρων νοτιοανατολικά της Κύπρου - συντελείται ένα «οικονομικό θαύμα». Δεν είναι σημερινό ή συγκυριακό, δεν είναι καν «θαύμα» δεκαετίας ή συγκεκριμένης περιόδου. Η οικονομική πραγματικότητα του Ισραήλ αποτελεί λαμπρό παράδειγμα όχι μόνο για την Κύπρο - με την οποία έχουν πολλές ομοιότητες τόσο πολιτικές όσο και γεωστρατηγικές, ακόμη και μορφολογίας εδάφους - αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη, η οποία αντιμετωπίζει τη βαθύτερη κρίση χρέους της τελευταίας πενήκονταετίας.

Η έρημος που έγινε όαση
Περπατώντας στο οικονομικό κέντρο του Ισραήλ, που βρίσκεται στην παραλιακή πόλη του Τελ Αβίβ, ο επισκέπτης περνά μέσα από μεγάλα πάρκα, από εκτάσεις πρασίνου δίπλα στο ποτάμι και από κήπους που ξεχωρίζουν, κυρίως γιατί έχουν επιλεγεί φυτά που είναι μεν όμορφα, αλλά κυρίως ανθεκτικά στις επικρατούσες καιρικές συνθήκες. Τι ήταν το Ισραήλ μερικές δεκαετίες

προηγουμένως; Αποτελούσε ουσιαστικά μια μεγάλη έκταση ερήμου, αφιλόξενη για τα πλείστα είδη βλάστησης. Οι επιστήμονες, όμως, που... έπλασαν τα πανεπιστήμια της χώρας, σε συνδυασμό με τις κοινωνίες των κιμπούτς του Ισραήλ, έχουν μετατρέψει την άγονη γη σε μια μεγάλη πράσινη έκταση, στην οποία παράγονται μερικά από τα πιο ποιοτικά και γευστικά προϊόντα του πλανήτη. «Τι πάει να πει η Κύπρος απειλείται με ερημοποίηση, έχετε λειψυδρία και η γεωργία συρρικνώνεται; Και το Ισραήλ κάποτε ήταν έρημος και καταφέραμε να δουλέψουμε τη γη σε συνδυασμό με την τεχνολογία και να έχουμε σήμερα αποτελέσματα βάσει επιστημονικών μελετών και δεδομένων στο γεωργικό κλάδο», ήταν τα πολύ χαρακτηριστικά λόγια του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας του Ισραήλ, Γιόσι Ικχάι, σε συνομιλία που είχαμε στο πλαίσιο της αγροτικής έκθεσης Agritech, που αποτελεί έναν από τους θεσμούς για τον κλάδο. Τόνισε, μάλιστα, πως από τη στιγμή που η χώρα αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από έρημο, οι Ισραηλίτες έχουν πολλά να κάνουν και τα κάνουν, με στόχο την όσο το δυνατό χαμηλότερη εισαγωγή τροφίμων, η οποία επιτυγχάνεται με τις έρευνες, τις καινοτομίες και το έργο των επιστημόνων της σε ανάπτυξη συστημάτων για τον ευρύτερο γεωργικό τομέα.

Τα συστήματα τα οποία αναπτύσσονται στα επιστημονικά εργαστήρια του Ισραήλ κι έχουν ως προορισμό τη γεωργία - η οποία αντιστοιχεί κατά τα άλλα μόλις στο 2% του ΑΕΠ της χώρας - εξαγονται σε ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό τον καιρό, για παράδειγμα, βρίσκεται στο τελικό του στάδιο σύστημα που αφορά στην εκτροφή ψαριών, το οποίο έχει τη δυνατότητα να αλλάζει επίπεδο στη στάθμη της θάλασσας και στο βυθό, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Με αυτό

ΤΟ ΤΑΣΕ ΣΗΜΕΡΑ
\$500 εκ
είναι ο ημερήσιος τζίρος των διαπραγματεύσεων στο χρηματιστήριο του Τελ Αβίβ.

59 χρόνια
συμπληρώνονται φέτος από την ίδρυσή του το 1953 και σύντομα μετακινείται σε νέο σύγχρονο κτίριο, εφόσον οι ανάγκες του κάθε χρόνο αυξάνονται.

2.000
και άνω τίτλοι μετοχών, ομολόγων και επενδυτικών ταμείων είναι εισηγμένοι στη χρηματιστηριακή αγορά του Ισραήλ.

15
τράπεζες του Ισραήλ και 12 επενδυτικοί οργανισμοί είναι οι ιδιοκτήτες του. Αυτοί και τα μέλη επωφελούνται από τα κέρδη που προκύπτουν από τις διαπραγματεύσεις.

τον τρόπο διασφαλίζεται σε μεγάλο βαθμό και η επιβίωση των ψαριών στα ιχθυοτροφεία, ενώ αναβαθμίζονται οι διαδικασίες αναπαραγωγής. Με την εφαρμογή του συστήματος αυτού θα μειωθούν οι εισαγωγές συγκεκριμένων ειδών ψαριού, αφού η τοπική παραγωγή θα βασιστεί, πλέον, στη δική της τεχνολογία.

**ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
ΤΑ ΟΠΟΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΙ
ΣΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ
ΙΣΡΑΗΛ ΚΙ ΕΧΟΥΝ
ΩΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ
ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΕΞΑΓΟΝΤΑΙ
ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΟ
ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ**

Με αυτό τον τρόπο λειτουργεί το Ισραήλ σε κάθε τομέα της οικονομίας, σύμφωνα με όσα είδαμε κι ακούσαμε από τους αρμόδιους κατά την εκεί επίσκεψή μας: Μεθοδικότητα, έρευνα, καινοτομία, οφέλη για τους επιστήμονες που εργάζονται για την κάθε έρευνα και «καρπού» για τη χώρα και τους πολίτες της.

Όταν η γεωργία έγινε επιστήμη

Πολύ προτού δημιουργηθεί το Κράτος του Ισραήλ το 1949, στην περιοχή δημιουργήθηκαν κοινωνίες, οι οποίες οργανώθηκαν σε εύφορες ζώνες, αξιοποιώντας τη γη, το νερό και τους ανθρώπινους πόρους που διέθεταν, προκειμένου να εξασφαλίζουν τις ανάγκες των κατοίκων τους. Με μια λέξη στο Ισραήλ ονομάζουν τις κομμουνιστικού τύπου αυτές κοινωνίες «κιμπούτς», οι οποίες εξελίσσονται στο πέρασμα των χρόνων ανάλογα με τις συνθήκες των καιρών και της αγοράς και απαντώντας στις προκλήσεις με το υψηλού επιπέδου ανθρώπινο δυναμικό τους και βέβαια τους παραγόμενους πόρους. Τα κιμπούτς έχουν συμφωνίες με μεγάλους επιχειρηματικούς ομίλους, συχνά αποκλειστικές, πουλώντας προϊόντα, ενοικιάζοντας μέρος της γης τους και εξασφαλίζοντας εργασία για τα μέλη των κοινωνιών τους. Τα κιμπούτς αναφέρονται στο Ισραήλ ως ένα λαμπρό παράδειγμα καταμερισμού του πλούτου, ο οποίος προκύπτει από την κοινή αξιοποίηση φυσικών και ανθρώπινων πόρων, αλλά και μέσων παραγωγής.

Στην έκθεση Agritech, την οποία επισκέπτονται χιλιάδες άτομα από ολόκληρο τον πλανήτη, συμμετέχουν παντός είδους επιχειρήσεις, που ασχολούνται άμεσα ή έμμεσα με τη γεωργία. Πολλές από αυτές έχουν αναπτυχθεί στα κιμπούτς και συχνά εντυπωσιάζουν με την υψηλή τεχνολογία και την καινοτομία που τις χαρακτηρίζει σε τομείς όπως αυτός των συστημάτων ύδρευσης και άλλων γεωργικών διαδικασιών, τα οποία λανσάρονται με επιτυχία διεθνώς. Γι' αυτό, εξάλλου, και η έκθεση αποτελεί πόλο έλξης επισκεπτών και σημείο ανα-

φοράς της παγκόσμιας γεωργικής αγοράς. Εκεί, θα ήταν ενδιαφέρον να αναφέρουμε, ότι συναντήσαμε και εταιρείες που εξυπηρετούν πολλές κυπριακές επιχειρήσεις και αγροτικούς φορείς του τόπου μας με συστήματα και προϊόντα λίπανσης, ύδρευσης, ανάλυσης γάλακτος και άλλα.

Tel Aviv Stock Exchange

Σε αντίθεση με της Κύπρου, το χρηματιστήριο του Ισραήλ - με βάση το Τελ Αβίβ - είναι ιδιωτικό και οι ιδιοκτήτες του επωφελούνται από την προμήθεια που εξασφαλίζουν, αναλόγως του τζίρου που πραγματοποιεί η κεφαλαιαγορά της χώρας. Με συνεργασίες διεθνούς επιπέδου, όπως με το οικονομικό δίκτυο Bloomberg και με αποστολή ομάδων στη Νέα Υόρκη για εκπαιδευτικά συνέδρια στον Nasdaq δύο φορές τον χρόνο, το χρηματιστήριο του Τελ Αβίβ αποτελεί μια αγορά που αρνείται να λειτουργήσει στη σκιά των μεγάλων Δεικτών του πλανήτη, αλλά αντίθετα αποτελεί έναν από αυτούς.

**ΜΕ ΑΥΣΤΗΡΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟ ΙΣΡΑΗΛ
ΚΑΤΑΦΕΡΕ ΝΑ ΜΕΙΩΣΕΙ,
ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΚΡΙΣΗΣ, ΤΟΣΟ ΤΟ ΧΡΕΟΣ
ΟΣΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ
ΤΟΥ, ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΟΥ ΥΠΟΙΚ**

Κύρια εργασία του Tel Aviv Stock Exchange (TASE) αποτελούν οι διαπραγματεύσεις μετοχών από εταιρείες της χώρας. Σειρά επιχειρήσεων που ασχολούνται με την τεχνολογία, τη βιομηχανία, την έρευνα και

την καινοτομία αποτελούν σημαντικούς παίκτες στα ταμπλό του TASE. Εξάλλου, στο χρηματιστήριο του Ισραήλ γίνεται διαπραγμάτευση κρατικών ομολόγων, αλλά και χαρτοφυλακίων μεγάλων επενδυτικών ταμείων.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το χρηματιστήριο του Ισραήλ είναι και αγορά που ελκύει το κυπριακό χρηματιστήριο, το οποίο επεδίωξε κατά καιρούς κάποιες συνεργασίες με αυτό. Παρόλα αυτά οι απαντήσεις που πήρε από το TASE ήταν αρνητικές, εφόσον οι Ισραηλινοί απάντησαν πως μια τέτοια συνεργασία δεν ευνοεί - τουλάχιστον τη στιγμή που έγινε η κυπριακή πρόταση - βάσει της στρατηγικής του ισραηλινού χρηματιστηρίου. Δεν είχαν, είπαν, στόχο για συναλλαγές σε ευρό μέσω κάποιας συνεταιρικής πλατφόρμας Κύπρου -Ισραήλ ούτε και τους ενδιέφερε να αλλάξουν τους δείκτες στους οποίους γίνεται διαπραγμάτευση των τοπικών εταιρειών είτε αυτές ασχολούνται με ενέργεια είτε με τεχνολογία. Σε συνομιλία που είχαμε με τον αναπληρωτή πρόεδρο του TASE, Τζόνθαν Σεμές, και την CEO του χρηματιστηρίου, Εστέρ Λέβανον, πήραμε χρήσιμες πληροφορίες για τον τρόπο λειτουργίας του ισραηλτικού χρηματιστηρίου και στοιχεία για το προφίλ και το έργο του.

Πρωτοκλασάτοι ξένοι επενδυτές

Ο αμερικανικός τεχνολογικός κολοσσός Intel, όταν πριν από χρόνια είχε στις τάξεις του ένα σημαντικό στέλεχος από το Ισραήλ που ήθελε να αποχωρήσει από τον όμιλο και να επιστρέψει στη χώρα του, πρότεινε μια λύση, η οποία αποδείχτηκε επικερδής για την εταιρεία, για το ίδιο το στέλεχος και ασφαλώς για την οικονομία του Ισραήλ. Η Intel πρότεινε στον Ισραηλινό εργαζόμενο της να μεταβεί στη χώρα του και να αναλάβει το παράρτημα του ομίλου που θα λειτουργούσε εκεί ουσιαστικά... για χατίρι του. Η κίνηση αυτή έγινε για να μη χαθεί το «λαμπρό» στέλεχος, αλλά και για να αξιοποιηθεί μια αγορά με πολλά σπουδαία μυαλά. Άνοιξε, μάλιστα, το δρό-

μο για να καταστεί το Ισραήλ «η Αμερική της Μέσης Ανατολής και της Μεσογείου» για θέματα τεχνολογίας και καινοτομίας. «Σήμερα ολόκληρη η περιοχή του Τελ Αβίβ φιλοξενεί γραφεία ομίλων που δραστηριοποιούνται με την τεχνολογία, την ενέργεια, τους υπολογιστές και την καινοτομία», μας είπε ο διευθυντής του Κέντρου Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Βιομηχανίας, Εμπορίου και Εργασίας του Ισραήλ, Οντέντ Ντι-στελ, ο οποίος στο πλαίσιο της ενδιαφέρουσας ιστορίας με την Intel, σημείωσε πως: «Είναι σημαντικό το επίπεδο κατάρ-

τισης του ανθρώπινου δυναμικού για να προσελκύσει ξένες επενδύσεις. Με το ανθρώπινο δυναμικό μας έχουμε πετύχει να αριθμούμε σήμερα στο Ισραήλ πέραν των 250 πολυεθνικών ομίλων, που εργοδοτούν τους νέους επιστήμονες και τους κρατούν εντός των συνόρων.

Εταιρείες, όπως, η Google, η IBM, η Intel, η Philips και η General Electric είναι ορισμένα από τα 'πρωτοκλασάτα' ονόματα, που δραστηριοποιούνται στο Ισραήλ». Από τη στιγμή που η Κύπρος κάνει κινήσεις για προσέλκυση ξένων επενδυτών, ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό,

δεν μπορούσαμε να μη ρωτήσουμε πώς καθορίζεται ο ορθός τρόπος προσέλκυσης ξένων επενδυτών. Και μας απάντησε: «Η εκστρατεία πρέπει να είναι συνετή και έξυπνη. Θα πρέπει να υπάρχει ξεκάθαρο μήνυμα και στρατηγική που να επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα πλεονεκτήματα της τοπικής οικονομίας».

Πώς αντιστάθηκε στην κρίση

Έπειτα από πολλούς ελέγχους για να εισέλθουμε στο Υπουργείο Οικονομικών, που βρίσκεται στην Ιερουσαλήμ όπως και οι περισσότερες κυβερνητικές υπηρεσίες,

**ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΜΟΝΟ ΣΤΟ TEL AVIV UNIVERSITY ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΠΟΥ 2000
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΠΟΙΩΝ ΘΑ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΗΘΟΥΝ
ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ - ΚΟΛΟΣΣΟΥΣ**

συναντήσαμε τον Ελντάντ Σιλντόφσκι, διευθυντή του Τμήματος Οικονομικών και Έρευνας του υπουργείου. Σταθήκαμε τυχεροί, γιατί την ημέρα της συνάντησής μας ο κ. Σιλντόφσκι είχε μόλις πάρει τα στοιχεία για την οικονομία της χώρας κατά το πρώτο τετράμηνο του 2012: Κάτω του 75% το χρέος, το έλλειμμα

κάπου στο 6%, όπως και η ανεργία, ενώ οι δείκτες του Μάαστριχτ αποτελούν στόχο για το Ισραήλ κι ως μην είναι μέλος της ΕΕ. «Καταφέραμε μέσα από αυστηρή δημοσιονομική πολιτική να μειώσουμε εν μέσω παγκόσμιας οικονομικής κρίσης τόσο το χρέος όσο και το έλλειμμα της χώρας. Ακόμη σημαντικότεροι είναι,

σημειώστε, οι σταθερά υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης πέραν του 3% του ΑΕΠ κάθε χρόνο, που στοχεύουμε να ανεβάσουμε σε 5%», ανέφερε ο Ελντάντ Σιλντόφσκι. Εξάλλου, από το Υπουργείο Οικονομικών του Ισραήλ τονίζεται πως την ώρα που οι δείκτες αξιολογούνται ως θετικοί θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη πως ποσοστό

**ΝΑ ΦΟΒΑΣΑΙ
ΑΛΛΑ ΝΑ ΤΟΛΜΑΣ.**

της τάξης του 8% του ΑΕΠ πάει για την άμυνα και το στράτευμα της χώρας, η οποία βρίσκεται υπό τη διαρκή απειλή των Αράβων γειτόνων της, ενώ ετησίως ποσοστό που ξεπερνά το 4,5% ξοδεύεται για την έρευνα και την καινοτομία, τη στιγμή που στην Κύπρο το αντίστοιχο νούμερο περιορίζεται κάτω του 1%. Σημειώνεται πως σε ισχύ βρίσκεται σήμερα μακρόπνοη στρατηγική για την περαιτέρω βελτίωση των οικονομικών της χώρας και του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της, ώστε να μειωθεί το ποσοστό του 19% που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και να αυξηθεί η απασχόληση.

Όλο και πιο πολλές ξένες καταθέσεις

Με τον τομέα των υπηρεσιών να καταλαμβάνει το 64,7% στο σύνολο του ισραηλινού ΑΕΠ, οι τράπεζες αποτελούν σημαντικό κομμάτι της οικονομίας και της ευρύτερης οικονομικής ανάπτυξης. «Μετά από πέντε χρόνια κρίσης σε ολόκληρο τον κόσμο οι τράπεζες του Ισραήλ έμειναν ανεπηρέαστες από τις διεθνείς εξελίξεις. Παράλληλα παραμένουν υγιείς, αφού απέφυγαν να εκτεθούν σε μεγάλο βαθμό στην Ευρώπη που βρίσκεται σε κρίση», μας είπε η αναπληρώτρια διευθύντρια της Κεντρικής Τράπεζας του Ισραήλ, Κάρνιτ Φλουγκ. Τόνισε, επίσης, πως η Κεντρική Τράπεζα της χώρας διατήρησε αυστηρή νομισματική πολιτική, προκειμένου να αναχαιτίσει στρεβλώσεις που δημιουργούνται από τις χαλαρώσεις, όπως ο υπερδανεισμός επιχειρήσεων και νοικοκυριών, αλλά και ο υψηλός πληθωρισμός.

Παράλληλα, κατά την τελευταία πενταετία ο δείκτης εμπιστοσύνης απέναντι στις τράπεζες του Ισραήλ διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα, φέρνοντας νέες καταθέσεις στη χώρα και διατηρώντας εντός συνόρων τις ντόπιες καταθέσεις.

Χιλιάδες έρευνες ταυτόχρονα

Δύο μεγάλα ακαδημαϊκά ιδρύματα ήταν οι επόμενοι σταθμοί μας στο Ισραήλ. Επισκεφθήκαμε το Hebrew University of Jerusalem και το Tel Aviv University. Τα δύο πανεπιστήμια αριθμούν πέραν των 30 χιλιάδων φοιτητών, με πολλούς ξένους να εμπιστεύονται το υψηλό επίπεδο γνώσης που προσφέρουν. Το Hebrew University of Jerusalem εξειδικεύεται στην ανάπτυξη των καλύτερων δυνατών μεθόδων που αφορούν στη γεωργία. Καινονομίες για δημιουργία καρπών και σπόρων αξεπέραστης ποιότητας, αλλά

ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΕΜΕΙΝΑΝ ΑΝΕΠΗΡΕΑΣΤΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΘΗΚΑΝ ΥΓΙΕΙΣ, ΑΠΟΦΕΥΓΟΝΤΑΣ ΝΑ ΕΚΤΕΘΟΥΝ ΠΟΛΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

και συστημάτων άρδευσης, αποτελούν τα ατού του. Πολλά από τα αποτελέσματα ερευνών του πανεπιστημίου πωλούνται σε φαρμακευτικούς ή επιχειρηματικούς κολοσσούς του πλανήτη, όπως η Pfizer. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι από το κέρδος που προκύπτει αναχρηματοδοτούνται νέες έρευνες, το πανεπιστήμιο αυξάνει τα έσοδά του, ενώ οι ερευνητές - καθηγητές και φοιτητές - αμείβονται για τα επιτεύγματά τους, έχοντας έτσι ακόμη ένα κίνητρο για νέες έρευνες. Σημαντικό χαρακτηριστικό του εν λόγω πανεπιστημίου είναι οι πολλές υποτροφίες που παραχωρεί σε φοιτητές από όλο τον κόσμο, προκειμένου η συσσωρευμένη γνώση του ιδρύματος να μεταφέρεται σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Άλλωστε στο Hebrew University έχουν έντονη την κουλτούρα πως η γνώση πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όποιον ενδιαφέρεται, για να τη μεταφέρει με τη σειρά του στη χώρα του.

Κατά την επίσκεψή μας στο Tel Aviv University και στο κέντρο ερευνών RAMOT μας αναφέρθηκε πως αυτή τη στιγμή εντός του πανεπιστημίου βρίσκονται σε εξέλιξη κάπου 2.000 ερευνητικά προγράμματα. Ο αγώνας είναι μεγάλος και όλοι προσπαθούν να φτάσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα στο μικρότερο δυνατό χρόνο. «Ζούμε σε μια χώρα που περιβάλλεται από απειλές, έτσι έχουμε μάθει να φτάνουμε στο στόχο μέσω της ευθείας οδού και όχι σπαταλώντας χρόνο διά μεσοβέζικων λύσεων», ανέφερε ο επικεφαλής του RAMOT, Σλόμο Νιμρόντι, ο οποίος παράλληλα τόνισε πως τα σπουδαία επιτεύγματα δεν είναι καθημερινό φαινόμενο, γι' αυτό άλλωστε αξιολογούνται ως «σπουδαία». «Αξίζει τον κόπο να ψάχνεις τον τρόπο και τις λύσεις για να καταλήξεις σε κάτι σπουδαίο. Αυτό ακριβώς είναι η έρευνα», κατέληξε. |INB|